RC REȚEAUA CREATIVĂ

MENTORAT PENTRU LECTURĂ

Ekphrasis dobrogean

Textele elevilor din județul Constanța
inspirate de lucrări din colecția Muzeului de Artă Constanța

2026

OPERA SCRISĂ.RO

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ACT

Cuprins

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „GHEORGHE LAZĂR”, CORBU

Robert-Andrei Gafton– *O zi la țară* 4
Delia-Maria Staicu– *Tărâmul magic* 6
Mateo-Ioan Iscru– *Coroană de regină* 8
Eliza Maria Păun– *Cuvintele care nu au vrut să stea pe tablă* 10
David-Andrei Coteanu– *Lemnul dintr-o mănăstire abandonată* 12
Aurelia Maria Halep– *Buchetul meu de flori* 14
Mario Mărăloiu– *Casa care vinde lemne* 16
Miruna-Andreea Răducan– *Iluzia* 18
Antonia-Gabriela Ciovînă– *Martora grădinii* 20
Irina Poteleanu– *Valurile mării* 22

LICEUL TEORETIC „GEORGE CĂLINESCU”, CONSTANȚA

Ioana Codreanu– *Cer sfâșiat* 24
Leonard Niculai– *Acasă* 26
Roxana Chiriac– *derivă* 28
Anya Drăghici– *Între patru margini* 29
Irène Garnier– *Oglindire* 35
Sabina Mocanu– *Visul naufragiatului* 38
Corina Bucățică– *Peisaj marin* 40
Teodora Țone– *Roșu* 42

LICEUL TEHNOLOGIC „LAZĂR EDELEANU”, NĂVODARI

Alexandra Cristea– *Fetițisme* 45
Christiana Pătrănoiu– *Joc* 47
Alina Cristea– *Harababura* 49
Maria Noici– *Ochelarii de soare* 51
Patricia Gechereanu– *Origini* 53
Victor Ivan– *Haine și planuri haine* 57

LICEUL TEORETIC „MIHAIL KOGĂLNICEANU”, MIHAIL KOGĂLNICEANU

Emma-Sorina Stanciu– *Emoție* 61
Bogdan-Antonio Dimaca– *Peisaj de toamnă* 62
Georgiana Nucu– *Harta către amintirile pierdute* 63
Maria-Cătălina Grupa– *Portret* 66
Elena-Ștefania Olteanu– *Suflet de smoală* 67

LICEUL TEHNOLOGIC COGEALAC – STRUCTURA ȘCOALA GIMNAZIALĂ RÂMNICU DE JOS

Daria Elena Achiței– *Ramă* 69
Alexia-Maria Păduroiu– *Când luminile se sting* 71

Despre proiect 74

ȘCOALA

Școala Gimnazială „Gheorghe Lazăr”, Corbu

prof. coord. dr. Daniela-Maria Varvara

Nicolae Grigorescu, „Car cu boi” – Muzeul de Artă Constanța

O zi la țară

(după „Car cu boi”, de Nicolae Grigorescu)

În mijlocul unei zile călduroase de vară, cu soarele sus pe cer, țăranul se întorcea obosit de la muncă. El mergea pe jos alături de boi, care erau și ei obosiți, trăgeau carul în care era recolta câmpului.

Îmbrăcat într-o cămașă albă de in, pantaloni gri și o vestă maro, mai avea de parcurs jumătate din drum până la intrarea în sat. Purta o pălărie maro, ca să nu-l bată soarele în cap. Abia aștepta să ajungă în preajma copacilor ca să se odihnească puțin și să stea cu boii un pic la umbră. Drumul de țară era plin de praf și se auzea doar scârțâitul roților de la car. Munca la câmp fusese grea și începuse din zori, iar el mergea încet ca să nu obosească și mai tare boii. Boii erau animale mari, blânde, mergeau încet și cunoșteau bine drumul spre casă. Lor le era sete, dar până în sat nu mai era mult.

O adiere de vânt ușoară mișca frunzele copacilor făcând drumul mai domol. Țăranul s-a oprit la umbra unui copac pentru o gură de apă, ascultând ciripitul păsărelelor, iar boii s-au odihnit și ei lângă car. Soarele încă ardea puternic, dar acesta era nevoit să pornească din nou la drum. Doar un deal mic îl mai despărțea de sat.

Ajuns în vârful dealului, se opri să admire frumoasa priveliște. Casele dormeau sub soarele strălucitor, iar grădinile pline de flori așteptau ploaia să le răcorească. În sat, se vedea biserica cu turlele ei înalte.

La marginea satului, câțiva copii se jucau. Ei l-au salutat pe țăran, iar acesta le-a zâmbit. Se bucura că în curând avea să ajungă acasă. Ajunși acasă, au oprit la fântână pentru a-și potoli setea, apoi au mâncat. După ce omul a descărcat recolta, acesta s-a odihnit pentru a doua zi, când începea o altă zi de muncă.

Delia-Maria Staicu *clasa a V-a A*

Dumitru Ghiață, „Pădurea de fagi” – Muzeul de Artă Constanța

Tărâmul magic

(poveste după tabloul PĂDURE DE FAGI, de Dimitrie Ghiață)

Într-o zi frumoasă de sâmbătă, am decis să plec într-o drumeție. Am luat cu mine apă, mâncare și haine mai groase. La ora 11 am plecat și am mers până am dat de o pădure ciudată, chiar caraghioasă.

– Bine ai venit în Tărâmul magic! spune un motan cu ghete în picioare.
– Bună! Ce se întâmplă aici, de îi ziceți tărâm magic?
– O să vezi, doar vino cu mine!

Îl urmez și observ că florile încercau să fugă de ceva înspăimântător. Dintr-odată, copacii au prins brațe și au început să rupă flori, ca să le tragă mirosul pe nări.

– Copacii sunt răii pădurii?! îl întreb nedumerită pe motan.
– Nu, ei ne apără de lupi, seara. Dar, ca să facă asta, au nevoie de parfumul florilor.
– Dar de ce fac asta florilor?
– Uite, să-ți povestesc ce s-a întâmplat cu mult timp în urmă!
– Bine, dar hai în căsuța ta, sunt curioasă cum arată!

Și intrăm într-o căsuță de poveste, cu un pat moale, călduros, cum are nevoie orice pisică, și cu multe jucării, care mai de care mai interesantă.

– Într-o seară liniștită de demult, o floare a chemat un lup, a început să spună motanul. Acesta furase mâncarea unei vulpițe care a rămas flămândă. Ca să facă dreptate, copacii au atacat lupii și, de atunci, este război.

– Oh! Și eu am crezut la început că ei, copacii, sunt cei răi!
Povestind scene de luptă, dintr-odată, se aud lupii urlând.
– Este o nouă luptă! strigă motanul.

Trag perdeluța ferestrei și privesc la ce se întâmplă afară. Lupii au început să rupă frunzele copacilor, iar copacii îi gâdilau până când nu mai puteau să lupte de râs. Celelalte viețuitoare au sărit și ele în ajutorul copacilor, așa cum au putut: speriau lupii cu jeturi de lumină. După o confruntare puternică, unii lupi s-au retras speriați, alții, slăbiți. După puțin timp, pacea s-a așternut din nou și păsările au început să ciripească de bucurie.

– Am câștigat definitiv! De acum, lupii nu vor mai veni, spuse motanul.
Bucuroși, am serbat alături de ei.

Alexandru Ciucurencu, „Femeie în interior” – Muzeul de Artă Constanța

Coroană de regină

Când Regina Maria m-a achiziționat, m-am simțit cel mai de preț lucru al ei. Cum am ajuns la palat, pe capul acestei nobile femei, am văzut toate obiectele sale, inclusiv pe cele mai de preț. De cum am intrat, am vrut să mă împrietenesc cu un obiect. Dar, din păcate, niciun obiect nu m-a vrut deoarece erau geloși. Când nu mai aveam nicio speranță, scaunul m-a întrebat dacă pot să fiu prieten cu el. Am acceptat din prima secundă și de atunci noi ne-am împrietenit. El mi-a spus că Regina Maria mă va pune într-un loc sigur în fiecare seară la 9:00 și așa a fost.

Încoronarea acestei minuni s-a desfășurat în anul 1922, pe 15 octombrie. Aceasta a avut loc în Alba Iulia la Catedrala Ortodoxă. Pe tatăl meu (cel care m-a făcut) îl cheamă Costin Petrescu. Eu am o greutate de 1,8 kg și sunt făcută 80% din aur. Am pe mine și niște

pietre decorative prețioase: opale, turcoaze, ametiste, granate și alte pietre prețioase și semiprețioase.

Mie îmi era cel mai frică când cineva încerca să mă fure, în timp ce ea saluta lumea; când mă purta pe cap în mașină, îmi era teamă să nu cad și să mă sparg, iar o altă frică era când pleca în locuri primejdioase, când mă gândeam că nu o să se mai întoarcă sau o să se îmbolnăvească.

Sunt un lucru important pentru Majestatea Sa și pentru țară. Când mă purta pe părul ei ondulat, simțeam că fac cinste lumii.

Regina Maria m-a dorit așa, deoarece voia ca această coroană să fie diferită de celelalte coroane europene, astfel încât să reflecte istoria și tradițiile românești și cred că eu, datorită tatălui meu priceput, o fac foarte frumos.

Corneliu Michăilescu, „După bal (Păpuși)" – Muzeul de Artă Constanța

Cuvintele care nu au vrut să stea pe tablă

Astăzi a fost prima dată când am întâlnit-o pe noua mea profesoară de română. Am ieșit la tablă pentru prima oară. Toți elevii ieșiseră și îmi venise și mie rândul în aceeași oră. Stăteam acolo cu markerul în mână și cu inima bătând ca la o pasăre prinsă în palme.

Am stat mai mult de 2 minute (asta, fiindcă făcuse o paranteză pentru a explica și a corecta o greșeală făcută de o colegă de-a mea), așteptând să îmi spună ce am de rezolvat. Apoi s-a uitat la mine și, cu glasul cald ca al unei mame, mi-a spus „of! micuța are emoții și eu o țin la tablă". Toată clasa se uita la mine și obrajii îmi ardeau ca doi bujori aprinși.

După o clipă de așteptare, s-a uitat spre clasă, apoi spre mine și a pictat vorba ca o ploaie de argint: „cuvântul tău este pisoiași”. Am scris pe tablă „pi-so-iași”. Am despărțit în silabe, am identificat vocalele și consoanele, apoi i-ul șoptit care se auzea atât de fin ca torsul unei pisici. Atunci, ceva ciudat s-a întâmplat. Două pisici de cerneală au început să iasă ușor din tablă. Pi cea jucăușă începuse să combine cuvintele pe tablă și Iași cea sfioasă s-a ascuns ușor în spatele meu.

Profesoara m-a felicitat și a spus că pot merge în banca mea. Atunci am început să văd și mai bine. Pisicile se plimbau prin clasă și, acolo unde pășeau, rămâneau vocale și consoane în urmă. Iași s-a cuibărit pe catalog direct pe nota 10. Pi sărea pe bănci.

Atunci clopoțelul a sunat și ele s-au întors în tablă. Atunci mi-am dat seama: doar eu le vedeam, pentru că rușinea mea frumoasă le trezise.

David-Andrei Coteanu *clasa a V-a B*

Gheorghe Petrașcu, „Curte de mănăstire la Veneția" – Muzeul de Artă Constanța

Lemnul dintr-o mănăstire abandonată

(După un tablou de Gheorghe Petrașcu)

Acest lemn, la fel ca celelalte 97 care țin clădirea în viață, este de fapt cel mai special dintre toate materialele de construcție din care a fost construită, în vederea mea.

Într-o zi din toamnă, am decis să merg în munți să caut niște alune pentru târgul de toamnă. În timp ce mergeam printre niște tufișuri, am zărit o mănăstire abandonată. M-am îndreptat imediat spre ea, chiar dacă asta presupunea un efort în plus pentru mine. Când m-am apropiat, am auzit un sunet care venea din pereți. Era de la un lemn foarte bătrân.

– Ce cauți aici? întrebase lemnul.

– M-am rătăcit în timp ce căutam alune, am răspuns eu, foarte uimit că lemnul vorbea.

El zise că nu am voie să fiu aici. Dar, la cât de curios sunt eu, am decis să îl întreb fel de fel de lucruri, să cer informații despre el.

– De cât timp ești aici?
– De trei sute de ani.
– Câți oameni au trecut pe lângă tine de când a fost abandonată mănăstirea?
– Tu ești primul.
– Nu se poate! Ai prieteni?
– Doar omizile.

Era foarte zgâriată scoarța, avea mult mucegai și putrezea. Văzându-l așa, am decis să îl iau acasă cu mine. Mi-a luat mult timp să îl car, era destul de greu. Când am ajuns acasă, l-am curățat și i-am dat niște semințe, mă gândeam că poate va mânca, să nu moară.

Astăzi e târgul toamnei. Am decis să îl iau cu mine. Când toți oamenii au văzut că lemnul poate vorbi, au rămas șocați și au întrebat:

– Cum poți vorbi?!
– Păi, dintr-un miracol pe care nu am voie să vi-l dezvălui.

Când primarul a aflat despre lemn, el a decis să îl considere „una dintre cele mai fascinante ruine din istoria locului”. Lemnul a devenit celebru, iar eu am fost foarte mândru că descoperisem un lucru atât de minunat.

Aurelia Maria Halep *clasa a V-a B*

Gheorghe Petrașcu, „Flori în glastră” – Muzeul de Artă Constanța

Buchetul meu de flori

(după „Flori în glastră”, de Gheorghe Petrașcu)

Era vara lui 1938. Aveam 10 ani și stăteam la bunica la țară. Într-o dimineață, bunica mi-a zis că a venit în sat un domn pictor de la București, Gheorghe Petrașcu. Habar n-aveam cine e. Știam doar că stă toată ziua și pictează și nu vorbește cu nimeni. În grădina bunicii erau flori peste tot. Cârciumărese roșii și galbene, mari și frumoase, și niște flori albe, mici, care miroseau a vară.

Și cum mă uitam eu la ele, mi-a venit o idee. Să-i duc și lui un buchet. Le-am cules încetișor, cu mâinile mele, să nu le rup. Le-am legat cu ață, că panglică nu aveam. Era un buchet cam strâmb, dar era al meu. Și mirosea frumos. Când am ajuns la poarta lui, m-a apucat rușinea. Îmi bătea inima de zici că fugeam. Voiam să mă întorc acasă, dar parcă nu mă lăsau picioarele. Am bătut încet, de

două ori. A ieșit cu o pensulă în mână și m-a întrebat ce vreau. Eu i-am întins buchetul și i-am zis cu voce mică, că sunt din grădina bunicii, dacă vrea să le picteze. A zâmbit. Și m-a chemat înăuntru. A pus florile într-o vază albastră, pe o față de masă roșie. Și a început să picteze. Eu stăteam pe un scaun, lângă el și nu mă mai săturam să mă uit. Eram emoționată și mândră tare. Adică eu, o fetiță de 10 ani, îi dădusem florile pentru tabloul lui. Din când în când, îmi zicea: „Stai cuminte, că-mi strici lumina." Și eu stăteam nemișcată, de parcă eram și eu pictată.

Când a terminat, mi-a arătat tabloul. Și erau florile mele. Fix florile mele, dar parcă mai vii, mai frumoase. N-am știut ce să zic. Am zâmbit doar. Am fugit acasă și i-am povestit bunicii tot, pe nerăsuflate. Ea m-a luat în brațe și mi-a zis că sunt o fată norocoasă.

Și, când poate nepoata sau strănepoata mea va vedea tabloul la Muzeul de Artă din Constanța, se poate gândi la această poveste a mea, la mirosul florilor, vaza albastră și cum îmi bătea inima la poarta lui.

Ion Andreescu, „Tăietorul de lemne” – Muzeul de Artă Constanța

Casa care vinde lemne

Aud la televizor o știre că vremea se va strica brusc și temperaturile vor scădea foarte mult. Nu am mai stat pe gânduri și am plecat direct în căutarea lemnelor. Nu am găsit pe nimeni să vândă, așa că m-am întors acasă.

În drum spre casă, am văzut ceva incredibil și anume o casă care vinde lemne. Prima dată am crezut că e o fabrică, dar nu se putea o fabrică fără niciun om. Un trecător mi-a spus:

– Hei, vezi că asta e o casă abandonată, să nu iei niciun lemn din ea dacă vrei să nu se lege de tine vreun blestem mare!

– Bună ziua! Vă mulțumesc că m-ați avertizat! Eu vreau doar să îi aflu povestea.

Tremurând de frică, m-am apropiat totuși de această casă abandonată. Nu știam cum să fac... Dintr-odată, aud:
– Nu are de ce să îți fie frică, băiete!
– Cu cine vorbesc? am întrebat eu.
– Cu cine se află în fața ta.
Dar în fața mea se afla casa aceea abandonată. Îmi fac curaj și o întreb:
– Credeți că aș putea lua niște lemne de la dumneavoastră?

– După cum știi, cine va lua lemne de la mine, se va afla sub un blestem, dar, pentru că ai vorbit cu mine, acest lucru nu se va întâmpla. Desigur, va trebui să îndeplinești o condiție: să îmi faci curtea frumoasă.

M-am pus pe treabă și până seara am terminat. Ea a fost mulțumită și mi-a dat o căruță de lemne.

Dar eu eram curios ce blestem se va lega de cine va lua lemne din ea. Așa că a doua zi m-am dus și am întrebat-o. Bănuiam că nu îmi răspunde, dar, culmea, ea se purta ca și cum avea încredere în mine:

– Îți voi spune, dar să nu spui nimănui. Blestemul este că cel care va lua lemne va avea ghinion toată viața.
– Îți mulțumesc tare mult!

De atunci, m-am simțit mai bine din două motive: unu, că am făcut o faptă bună, ajutând-o să arate mai bine și doi, că mi-am făcut o prietenă nouă.

Miruna-Andreea Răducan *clasa a V-a B*

Nicolae Grigorescu, „La bâlci” – Muzeul de Artă Constanța

Iluzia

(După o pictură de Nicolae Grigorescu care se numește „Întoarcerea de la bâlci”)

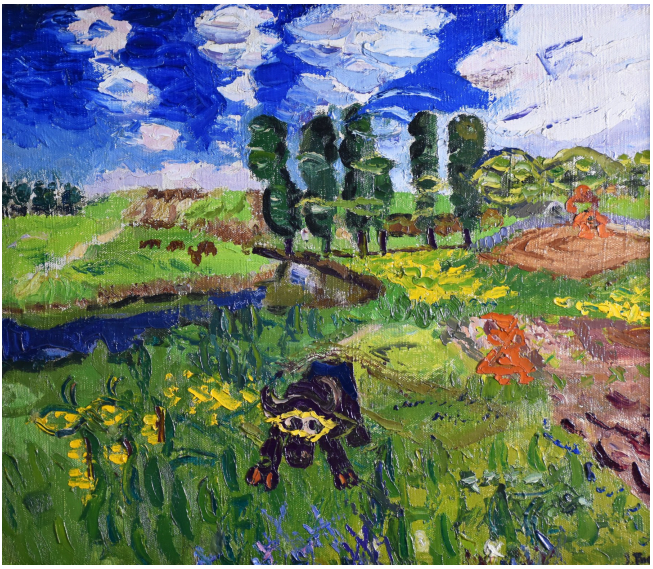
Dacă vă uitați de departe, această pictură înfățișează un om cu mulți boi, dar este doar o iluzie. Acestea sunt doar niște pete de culori. Vedeți mai mulți boi, nu-i așa? Dar nu, de fapt, sunt doar doi, numai că, datorită petelor de culori din spate, par că sunt mai mulți. Acest om are niște opinci în picioare, dar nu este așa. Din nou, o iluzie, așa cum și viața este o iluzie.

Ea nu are numai părți ușoare și frumoase, ci și urâte și grele. Tu ar trebui să fii mereu recunoscător pentru ce ai și pentru ce ai avut. Viața merge înainte, cu bune și cu rele. Până la urmă, avem doar o viață! Trebuie să o trăim! Dumnezeu nu ne-a dăruit această viață doar pentru a o trăi, ci pentru a ne bucura de ea, deoarece ea este cel mai mare dar! Mama zice că cel mai mare dar din univers sunt copiii și că, atunci când voi fi adultă, voi rămâne tot copilașul ei!

Eu am trăit iluzii, crezând că îți poți găsi prieteni adevărați pe oriunde, dar nu a fost așa. Prietenii adevărați îi alegi cu inima. Eu am avut mulți prieteni, foarte mulți, dar niciunul dintre ei nu a fost adevărat. Mai devreme sau mai târziu, adevărul iese la iveală. Eu îl consideram pe un coleg cel mai bun și adevărat prieten. Dar el mă

vorbea pe la spate și spunea vorbe urâte despre mine. Această prietenie nu a fost una adevărată, a fost doar o iluzie de care m-am vindecat greu.

Antonia-Gabriela Ciovînă *clasa a VI-a B*

Ion Țuculescu, „Tăurașul” – Muzeul de Artă Constanța

Martora grădinii

(inspirată de „Tăurașul” lui Ion Țuculescu)

Privesc lumea verde, scăldată-n lumină,
Cu nori de vată pe bolta senină.
Copacii se-nalță cu aer semeț,
Iar râul șoptește un cântec isteț.
Văcuțele pasc pe câmpul mănos,
Nepăsătoare, cu chipul voios.
Par că discută probleme importante,
Despre iarbă, vreme și mese abundente!
Un personaj negru, cu ochelari aurii
Se-apleacă prin iarbă, printre păpădii.
O fi vreun detectiv pornit în misiune,
Sau caută gâze pentru colecțiune?

Florile galbene râd în soare,
Iar vântul le mângâie cu delicatețe.
Eu văd tot spectacolul fără să spun,
Că am locul perfect și-un spectacol nebun!
Căsuța din zare privește tăcută,
Iar grădina pare din povești făcută.
Verdele, galbenul se-mpletesc armonios,
Și totul în jur pare misterios.
Dar cine observă aceste-ntâmplări,
Fără să plece în alte zări?
Cine stă nemișcat, privind împrejur,
Sub cerul albastru și soarele pur?
Sunt mică, fragilă, dar văd tot ce se-ntâmplă,
Când lumea întreagă se-agită și umblă.
Sunt floarea din iarbă, martor tăcut,
Ce-a văzut mai multe decât ați fi crezut!

Irina Poteleanu *clasa a VI-a B*

Nicolae Dărăscu, „Peisaj marin” – Muzeul de Artă Constanța

Valurile mării

Valurile mării se aud
Ca un cântec trist
Ce ține ritmul
Gândurilor mele
Și în tristețea lor
Se simte timpul
Care a trecut.

Și cât de mult
Cântă ele!

ȘCOALA

Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța

prof. coord. Marinela Oprea

Ion Țuculescu, „Totem solar” – Muzeul de Artă Constanța

Cer sfâșiat

îmi caut deznădejdea în ochii tăi.

și văd cum vara, cândva a noastră, apune,
soarele nu mai răsare pentru noi,
amintirile se sting sub pașii noștri deveniți străini.

a fost o vară în care lumea nu mai conta,
acum, până și soarele pare să uite
că odinioară ne încălzea pe amândoi.

odinioară priveam cerul împreună,
numărând stelele ca pe niște promisiuni,

privesc singură nemărginirea
cu ochii obosiți de-atâtea întrebări.

în liniștea nopții o fărâmă de tihnă
rămâne la suprafață

cât de straniu e să supraviețuiești
în locul în care ai crezut că vei trăi.

respiri același aer, privești aceleași stele
și nu mai recunoști nimic din ceea ce erai.

Leonard Niculai *clasa a IX-a*

Sava Henția, „Casă la marginea orașului” – Muzeul de Artă Constanța

Acasă

Pe-un țărm bătut de valuri și legende
Se-ntinde țara vânturilor grele,
Dobrogea veche-n stânci și-n ape blânde
Povestea-și poartă-n doruri și castele.

Sub ceru-nalt de stepe arse-n soare,
Cu Dunărea ce-și cântă vechiul grai,
Pădurile uitate-n sărbătoare
Își spun tăcerea-n trestii și-n alai.

Cetăți bătrâne, ziduri răstignite,
Chemări pierdute-n negura de vremi,
De la romani și geți, pământul știe
Cum trec imperii, vise și blestem.

Dar iat-o nouă, vie, strălucită,
Cu poduri largi și drumuri peste ape,
Cu sate mândre, vesele, ivite
Din dor de neam și zile mai aproape

Roxana Chiriac *clasa a XI-a*

Nicolae Dărăscu, „Marină (Bărci cu pânze)” – Muzeul de Artă Constanța

derivă

O cafea rece, rugină pe masă,
o piatră grea și-un instrument mut.
dintr-un tablou, chipul tău nu mă lasă
să uit.
Prin fereastră, un răsărit se stinge,
o rază cade între noi.
Tu ai plecat.
De ce am mai rămas?

Anya Drăghici *clasa a XI-a*

Alexandru Ciucurencu, „Femeie citind” – Muzeul de Artă Constanța

Între patru margini

Era toamna lui 2006 când am intrat pentru prima dată în casa familiei Popescu.

Eram nouă. Lemnul meu păstra încă mirosul aspru al atelierului, iar sticla îmi era atât de limpede, încât lumea părea să nu fi fost încă atinsă de trecerea timpului. M-au prins pe peretele sufrageriei, iar eu am privit pentru prima dată încăperea de sus, cu aerul acela solemn al lucrurilor care nu știu încă dacă vor deveni parte dintr-o casă sau doar o umbră uitată în ea.

Apoi am văzut-o. O fetiță de șase ani. Mara o chema. Avea două codițe, genunchii juliți și ochii mari, încă neatinși de praful anilor. M-a privit câteva secunde, ca și cum ar fi încercat să înțeleagă ce rost aveam acolo. Eu încă nu știam nici eu.

În prima fotografie pe care am purtat-o, familia era întreagă. Patru oameni zâmbeau către o cameră pe care eu nu o puteam vedea. Eu îi vedeam însă pe ei.

Și i-am păstrat. Ca pe patru scântei într-un chihlimbar. Ca pe o clipă smulsă din gura timpului înainte ca acesta să o înghită. Ca pe o lume care, fără să știe, tocmai își construise propriul trecut.

Oare asta sunt eu? O simplă ramă? O margine de lemn care îmbracă o bucată de hârtie? Sau sunt mormântul mic și tăcut al clipelor care refuză să moară?

Nu știam.
În 2008, m-au mutat în camera Marei.

Și acolo am început să învăț alfabetul timpului. Camera ei era un univers în miniatură. Pereții purtau culoarea copilăriei, podeaua era presărată cu jucării, iar lumina dimineții se destrăma în perdele înainte de a ajunge la mine. Mara își lăsa cărțile deschise pe birou, hainele pe podea și visele peste tot.

Prima fotografie pe care a pus-o în mine era cu ea și cea mai bună prietenă. Apoi a venit alta. Și alta. Și alta. Fotografiile se schimbau, iar eu începeam să înțeleg că timpul nu trece prin camere precum trece vântul printr-o fereastră. Timpul trece prin oameni. Le fură copilăria centimetru cu centimetru. Le subțiază glasurile. Le schimbă mâinile. Le mută visurile dintr-un colț al sufletului în altul.

Iar eu priveam.
În 2011, Mara avea unsprezece ani.

Codițele dispăruseră. Copilul din prima fotografie începea să se ascundă sub o altă versiune a ei. Eu, însă, rămâneam aceeași.

Ce straniu. De ce rămâneam la fel? Ea își schimba chipul, iar eu îmi schimbam doar fotografia. Ce ambiguu... Ea își pierdea copilăria, iar eu o primeam în mine, ca pe o scrisoare pe care nimeni nu o mai putea trimite înapoi.

Oare cum e să îmbătrânești? Oare cum e să te uiți în oglindă și să vezi că timpul ți-a desenat pe chip lucruri pe care nu i le-ai cerut?

Eu nu aveam chip. Eu aveam sticlă. Nu aveam ani. Aveam amintiri.

Și fiecare fotografie devenea o mică eclipsă: pentru câteva secunde, lumina prezentului era acoperită de lumina unui trecut care refuza să apună.

Într-o după-amiază, Mara a venit acasă plângând. S-a așezat sub mine.

Și a tăcut. Am privit-o. Aș fi vrut să cobor de pe perete, să-mi întind cele patru margini în jurul ei și să o adăpostesc de ceea ce o durea.

Dar ce poate face o ramă? Ce poate face un obiect atunci când inima unui om se sparge în fața lui? Să privească. Să păstreze. Să tacă. Așa că am rămas. Dar de ce trebuie să tac? De ce să tac, când eu țin atât de tare cu cele 4 margini ale mele la ea, cum țin presate de inima mea inexistentă fotografiile? Am devenit, fără să vreau, arhiva tuturor lucrurilor pe care Mara nu le putea spune. Dar mă bucur că măcar eu știam de ele. Măcar eu o vedeam.

În 2014, avea paisprezece ani.
Atunci a apărut primul băiat. În fotografie, mâna lui se odihnea pe umărul ei.

Mara zâmbea. Era un zâmbet nou. Un zâmbet cu ferestre deschise. L-am păstrat luni întregi. Până când, într-o seară, Mara a venit în cameră, a scos fotografia și a rupt-o.

O bucată. Apoi alta. Apoi alta. Și, pentru prima dată, am rămas goală.

Atunci am înțeles că și fotografiile pot avea cimitire. Unele chipuri nu dispar pentru că timpul le șterge. Dispar pentru că oamenii nu mai suportă să le privească.

Au trecut anii.
2016. Mara avea șaisprezece ani.

2017. Șaptesprezece.

Fotografiile veneau și plecau precum niște corăbii încărcate cu oameni pe care eu nu aveam să-i mai văd niciodată. Unii rămâneau. Unii dispăreau. Unii se întorceau. Dar eu eram portul lor. Îi primeam pe toți. Și îi lăsam să plece.

Oare asta înseamnă să fii martor? Să știi că fiecare început poartă în buzunar semințele propriului sfârșit? Să vezi oamenii apropiindu-se unii de alții, știind că într-o zi unul dintre ei va rămâne doar într-o fotografie?

Poate că aceasta era adevărata mea meserie. Nu să încadrez fotografii.

Ci să încadrez pierderi. Dar de ce atâtea pierderi? Mă întristează și aș vrea, în sinea mea, să cânt o melodie a unui geam de ramă spartă...

În 2018, Mara a împlinit optsprezece ani.

A dat BAC-ul. Casa a devenit o mare agitată de foi, cărți, cafele și nopți fără somn. Pereții au început să poarte șoaptele unei plecări pe care eu o simțeam apropiindu-se, încet, ca o furtună care nu se vede încă, dar căreia îi auzi tunetul sub podea.

Apoi a venit rezultatul. Mara a intrat în cameră râzând și plângând. Avea telefonul în mână. Avea optsprezece ani. Eu aveam doisprezece ani de Mara în mine. Și, pentru prima dată, mi-a fost frică. Pentru că am știut.

Facultatea. Cuvântul acela mi s-a părut atunci mai lung decât toate drumurile lumii.

Toată vara, casa s-a umplut de cutii. Haine. Cărți. Obiecte. Amintiri. Viața Marei era împărțită în grămezi. „Asta iau.” „Asta las.” „Asta arunc.” „Asta păstrez.”

Și eu mă întrebam: În care dintre aceste cuvinte încap eu? Sunt un obiect? Sunt o amintire? Sunt o bucată de lemn care poate fi pusă

într-o cutie? Sau sunt doisprezece ani pe care nu-i poate împacheta nimeni?

A venit septembrie. Dimineața plecării mirosea a carton și a sfârșit. Camera era aproape goală. Pereții păreau dezbrăcați. Patul își pierduse căldura.
Biroul nu mai avea cărți. Rafturile își căutau parcă lucrurile care dispăruseră.
Eu eram încă acolo. Pe perete. Pe peretele acela mohorât. Parcă lipsit de sens.
Cu ultima fotografie în mine. Îmi este atât de frică.

Dintr-o dată, Mara a intrat. S-a oprit. M-a privit. Pentru o secundă, lumea întreagă a stat nemișcată, parcă înghețată. Apoi, brusc, Mara mă ia de pe perete.

Fără avertisment. Fără rămas-bun. După doisprezece ani, mă desprinde din locul în care fusesem martoră la copilăria ei. Pentru prima dată, nu mai priveam casa de pe perete. Casa mă privea pe mine. Mara mă ținea în brațe. M-a privit prin sticla mea. Apoi și-a apropiat fotografia de piept.

– Pe tine te iau.

Trei cuvinte. Trei cuvinte pentru doisprezece ani de tăcere. Și atunci am înțeles. Nu eram doar o ramă. Eram lada în care timpul își ascunsese comorile.

Eram umbra copilăriei ei. Eram locul în care anii se așezaseră unul peste altul, asemenea unor frunze uscate peste o fântână.

Mara m-a pus într-o cutie. Între haine și cărți. Capacul s-a închis. Întunericul m-a înghițit. Dar, de data aceasta, nu mi-a fost frică.

Am auzit pașii ei. Apoi ușa... Cel puțin așa cred. Apoi portbagajul. Pe urmă motorul mașinii. Casa rămânea în urmă. Eu plecam. Și, în timp ce mașina înghițea kilometrii, m-am gândit la toate chipurile pe care le purtasem.

Mara de șase ani. Mara de unsprezece. Mara de paisprezece. Mara de șaisprezece. Mara de optsprezece. Atâtea versiuni de Mara... Atâtea vieți.

Același suflet.

Și atunci am înțeles că fotografia nu oprește timpul. Doar îl îmblânzește pentru o clipă. Îi pune botniță. Îi leagă aripile. Îl închide între patru margini și îi spune: „Nu încă."

Oare de aceea există fotografiile? Ca să-i spună timpului că, măcar pentru o secundă, nu are voie să ia? Oare de aceea exist eu? Ca să fiu casa lucrurilor care nu mai au casă? Ca să păstrez zâmbetul celor care nu mai zâmbesc la fel? Ca să țin în mine oameni care, în afara mea, au devenit străini?

Poate. Poate că sunt doar o ramă. Dar atunci de ce mă doare golul unei fotografii? De ce simt plecarea unui om pe care nu l-am putut atinge niciodată?

De ce îmi pare că, atunci când cineva scoate o fotografie din mine, nu scoate hârtia, ci smulge o fereastră dintr-o casă? Poate pentru că unele lucruri nu au inimă și totuși învață să iubească. Poate pentru că unele case nu au ferestre. Au amintiri. Unele nu au acoperiș. Au patru margini.

Iar eu? Eu am rămas între ele. Între trecut și prezent. Între ceea ce Mara a fost și ceea ce va deveni. Între clipa care moare și amintirea care refuză să o lase. Sunt rama. Și poate că acesta este singurul meu rost: să fiu ultima casă a lucrurilor pe care timpul le-a alungat din lume. Să le țin aproape. Să le păstrez lumina. Să le ascund de uitare.

Iar undeva, între cele patru margini ale mele, o fetiță de șase ani încă zâmbește. Și pentru ea, măcar acolo, timpul nu a mai ajuns niciodată. Nu-i așa?

Gheorghe Petrașcu, „Privind marea la Mangalia” – Muzeul de Artă Constanța

Oglindire

În fiecare dimineață, Iris privește dulapul. Hainele stau frumos aranjate. Par asemenea amintirilor colorate. Fiecare rochie are poveste. Fiecare pantof ascunde drumuri. Totuși, Iris ezită mereu. Nu știe ce să aleagă. Într-o zi, găsește ceva. Găsește o haină neagră. Este veche, dar elegantă. Nu are nasturi strălucitori. Nu atrage atenția nimănui. Pare aproape uitată. Iris o îmbracă imediat.

Când iese afară, plouă. Oamenii o privesc curioși. Unii admiră haina. Alții o consideră simplă. Iris continuă să meargă. Nu caută aprobarea nimănui. Haina îi oferă liniște. Pe stradă, întâlnește un bătrân. El vinde ace vechi. El vinde și fire colorate. Privește haina lui Iris. Apoi zâmbește.

– De ce porți negru!?
– Pentru că mă reprezintă... (ce întrebare este aceasta?)

Bătrânul face o mișcare bruscă din cap.

– Haina nu te reprezintă. Tu o reprezinți pe ea.

Iris rămâne tăcută. Înțelege cu greu răspunsul. Credea că hainele construiesc personalități. Credea în puterea culorilor. Credea că eleganța... vine din exterior.

– Atunci, ce este moda?

Bătrânul ia două fire. Unul este roșu. Celălalt este alb.

– Moda este o oglindă. Arată ce ascunzi. Arată ce ești.

Iris privește haina atent. Înainte, o credea misterioasă. Acum, o vede sinceră. Negrul nu mai pare trist. Este asemenea tăcerii profunde. Nu cere admirație nimănui. Nu are nevoie de explicații.

– Oamenii se îmbracă pentru ceilalți?

– Unii se îmbracă astfel. Alții vor să se regăsească.

Iris înțelege ceva important. Moda nu înseamnă doar frumusețe. Nu înseamnă doar lux. Nu înseamnă doar originalitate. Moda poate deveni o întrebare. Poate întreba cine ești. Poate întreba ce ascunzi. Poate întreba ce îți dorești.

Seara, Iris se întoarce. Deschide iar dulapul. Hainele par schimbate acum. Nu mai sunt simple obiecte. Rochiile par alegeri. Cămășile par măști. Pantofii par direcții.

Fiecare haină are voce.

Alege o eșarfă. Eșarfa este roșie. Roșul amintește curajul, iubirea. Apoi alege haina neagră. Împreună, culorile povestesc. Nu povestesc despre perfecțiune. Nu povestesc despre tendințe. Povestesc despre autocunoaștere.

A doua zi, oamenii privesc. Iris nu se mai teme. Înțelege fiecare privire. Fiecare om vede diferit. Unii observă haina. Alții observă culoarea. Puțini observă privirea.

Moda schimbă doar aparența. Nu poate schimba sufletul. Poate ascunde nesiguranța. Nu poate șterge adevărul. Poate crea impresii. Nu poate construi identități.

De atunci, Iris alege. Se îmbracă diferit zilnic. Uneori poartă culori puternice. Alteori preferă haine simple. Nu caută aprobarea nimănui. Alege după ceea ce simte.

Pentru Iris, moda devine sinceritate. Hainele nu o mai conduc. Ea le oferă înțeles. Înțelege frumusețea adevărată. Aceasta nu stă în materiale textile. Se află în purtare. Haina nu creează omul. Omul face haina să vorbească. Sinceritatea înfrumusețează fiecare alegere.

Sabina Mocanu *clasa a XI-a*

Marius Bunescu, „Țărmuri dobrogene” – Muzeul de Artă Constanța

Visul naufragiatului

nu mai adoarme
somnul e greu
visele se duc
păsările se pierd sub mări

și respirația îi este grea
de suspinul ce cade din nori
și gonește stele din cuib
încearcă să prindă un fluture

valul este greu – se înecă între pietre
îl îmbrățișează

Rana mută

rana care arde
dar care nu se simte

e privirea lungă între patru ochi:
unul care clipește,
altul care rugинește.
unul -
care a uitat că s-au iubit
și-a văzut de drum
pietruit cu fum.

Nicolae Vermont, „Peisaj marin cu Portul Constanța" – Muzeul de Artă Constanța

Peisaj marin

mă scurg sub un vânt,
zbor departe în mine.
acolo unde se aude rece cântecul
primelor gânduri
alunecă abrupt în amintiri,
sunt uzate de curenți, de lacrimi și de vise rupte.
șoapte de sare răcnesc pe glezne
care răspund cu săruturi

soarele cântă dintr-o scoică

copacul

pământul de sub tălpile tale

se zbate să urce prin tine
ca să stingă cerul

frunzele îi aud gemetele
și se înalță mai sus
îi fac loc
dar țărâna le ruginește
și le înghite

rămân doar brațele tale
înfipte în cer
imploră iertare

Lucian Grigorescu, „Interior (Natură statică cu figurină și joben roșu)" – Muzeul de Artă Constanța

Roșu

Roșu.
Roșul e o culoare primară
Roșul exprimă iubire
Iubire.
Iubire?
Când a fost ultima oară când ai simțit iubire?
Iubirea se simte?
Iubirea este o sumă de hormoni care îți pun sângele în mișcare
Dopamină. Oxitocină. Serotonină.
Cuvinte atât de reci pentru ceva atât de cald.
Dacă iubirea poate fi explicată prin chimie, de ce încă nu știm ce este iubirea?

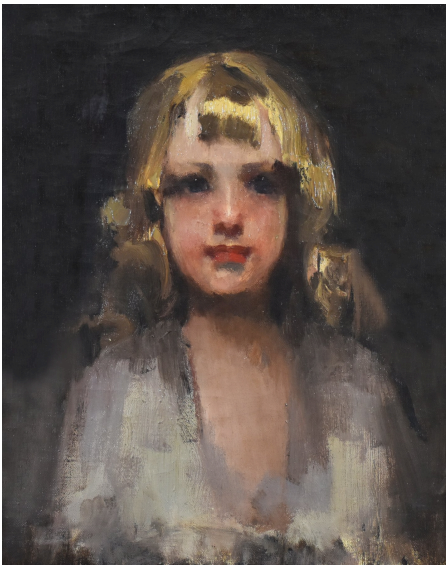
Iubirea se simte în inimă.
Inima pompează sânge
Sânge.
Roșul exprimă iubire și sânge.
Două elemente atât de depărtate, dar... chiar sunt depărtate?
Iubirea ar trebui să doară? Iubirea... sângerează.
Un amalgam de cuvinte și expresii care nu au sens, dar totuși au?
Cum de două lucruri diferite nu mai sunt diferite deodată?
De ce roșu?
Sângele e ciudat și dezgustător, dar ne ține în viață.
Iubire.
Iubirea la fel?
Iubirea este o emoție care îți oferă un sentiment ciudat, dar și viață?
Ambele oferă viață.
Viață?
Ai nevoie să fii în viață? Da? Nu?
Ai nevoie de roșu.
Ai nevoie de sânge și de iubire.

ȘCOALA

Liceul Tehnologic „Lazăr Edeleanu”, Năvodari

prof. coord. Cristina Vasile

Alexandra Cristea *clasa a X-a*

George Demetrescu Mirea, „Portret de fetiță” – Muzeul de Artă Constanța

Fetițisme

Ce te uiți așa?
Așa cum?
Așa urât. Mă judeci din cap până în picioare!
Păi...
Păi ce? Sunt urâtă?
Mi se pare că...
Nu mă interesează opinia ta.
Dar m-ai întrebat.
Și ce dacă? Eu îți spun ceea ce cred. Nu ca tine.
Cum adică?

Când alții te judecă, vii la mine și tu mă analizezi din cap până în picioare, chiar dacă tu te simți frumoasă.

Păi ei îmi spun ceea ce văd.

Și asta înseamnă că ceea ce văd e și adevărat? E mai important ce cred ei?
Nu știu. Poate.
Cum adică poate?
Mereu i-am luat pe oameni în serios.
De ce? Crezi că ei te cunosc mai bine?
Nu știu. Dar...
Dar ce? Nu există scuze. Tu știi cum ești.
De ce îmi spui toate lucrurile astea? De ce îți pasă?
Fetiță, ești adorabilă!

Cârpa moale șterge oglinda.

Kimon Loghi, „Femei la scăldat” – Muzeul de Artă Constanța

Joc

– Ce faci? Cred că ai greșit camera.
– Sau poate am intrat intenționat.
– Intențiile tale nu sunt binevenite.
– Atunci le las la ușă. Nu am nevoie decât să fiu aici.
– Cel mult poți să visezi că ești aici. A-fa-ră!
– Nu am învățat cuvinte silabisite la școală.
– Păcat.
– Că plec?
– Că pleci e o binecuvântare.
– Când ai de gând să lași garda jos?
– Când o să te oprești.
– Din ce să mă opresc?
– Nu te preface că nu știi.

– Să mă opresc să ce? Să respir, să văd, să aud, să vorbesc, să gândesc?
– Să-mi umbli prin gânduri!
– De-aia mă dureau picioarele.
– Vezi, a venit timpul să iei o pauză.
– Perfect. O iau aici.
– Aici nu ai cum.
– De ce? Te deranjez?
– Nu. Dacă m-ai deranja, înseamnă că simt ceva în legătură cu tine.
– A, și tu nu simți nimic, nu?
– Nu meriți să simt.
– Mai vedem.
– Adică? Ce vrei să spui?
– Că cea care am cunoscut-o eu, dacă nu ar fi simțit, m-ar fi dat afară până acum.
– Te înșeli. M-am schimbat.
– Tu, da. Ochii nu.
– Nu poți să mă descifrezi.
– Am fost olimpic la matematică.

Alina Cristea *clasa a XI-a*

Ion Țuculescu, „Închipuire” – Muzeul de Artă Constanța

Harababura

Toți dau vina pe mine. Îmi spun că sunt bătrân și că ar trebui să fiu schimbat. De parcă așa faci cu bătrânii. Te descotorosești de ei. Eu nu mă supăr însă, ba, mai mult, îmi place să fiu în compania lor. Nu a bătrânilor, sper că v-ați prins! Îmi place mult să îi aud, să îi urmăresc pe fiecare, dar mai ales pe Ana, fata cea mare. Bine, fie, cu excepția momentelor când sare pe mine, țipă de nebună când se ceartă cu iubitul ei, de parcă eu aș fi cel vinovat că el nu i-a luat flori de Ziua Îndrăgostiților? Sau atunci când își aduce prietenele acasă și încep să povestească până se face dimineață. Eu când mai pot să îmi fac somnul de frumusețe?

Pe parcursul anilor, amândoi am creat o legătură strânsă. Dureros de strânsă. Dimineața răsună alarma în casă, toată lumea se trezește, doar ea doarme. Presupun că mai vrea să petreacă timp cu

mine, nu? Sau cel puțin asta îmi dă de gândit când se întoarce de pe o parte pe alta, mângâindu-mă parfumat. Dar și atunci când se trezește, înșiruie toate hainele pe mine, mă fardează odată cu obrajii ei delicați, cu gropițe simpatice. Alteori, mută întreg șifonierul pe mine. Normal că arcurile mele șubrede nu mai fac față atâtor greutăți. Ador însă diminețile când suntem amândoi și nu trebuie să meargă la liceu, doar pentru că pot să dorm liniștit și să mă trezesc fără cearcăne.

Ana testează rezistența sub toate formele, dar eu o înțeleg cel mai bine. Are atâta nevoie de mine. Și eu de ea.

Maria Noici *clasa a XII-a*

Ion Theodorescu-Sion, „Femei pe plajă” – Muzeul de Artă Constanța

Ochelarii de soare

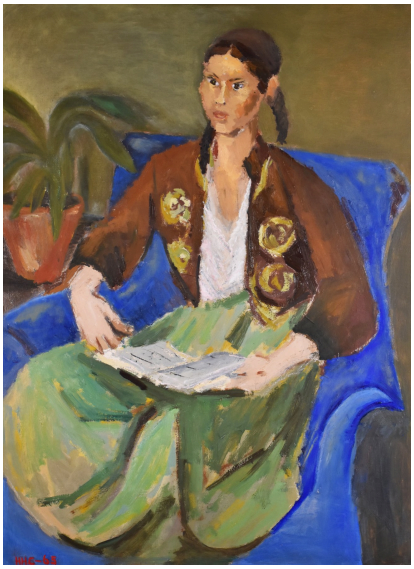
Port un colier cu amintiri
Și-n suflet ascund vechi trăiri
Cu ochelarii văd lumea mai clar
Dar adevărul rămâne amar.

Pe ecrane sunt tot felul de oameni
În viața reală ne mai ascund doar niște haine
În dormitor, când e liniște în suflet
Uneori mă întreb de ce nu știm să fim în pace
O muzică tristă îmi spune subtil
Că timpul nu știe să vindece.

Îmi pun basca nepăsării pe cap
Și merg pe drum neîncetat.

Mai stau în parc și mă gândesc
La soare lung și lat privesc.

În viață nu e despre ce ai aflat azi
Nu e despre cine te-a aplaudat
Ci despre cine ești când nu te vede nimeni
Și câtă lumină lași în urma ta
În toți oamenii dragi din viața ta.

Henri Catargi, „Tătăroaică" – Muzeul de Artă Constanța

Origini

Grupuri. Râsete. Zgomote. Privesc în jur înecându-mi plămânii în tutun, simțindu-mă pe fugă, undeva în întârziere. Serenitatea se pierde în necunoscut pentru o clipă, iar respirația mea devine tot mai greoaie, fără vreun motiv anume. Am fost plasată într-o mulțime sau, mai bine spus, pe lângă. Sincer, nu mă deranjează. Mă bucur de moment, având ocazia să observ grupurile, bisericuțele formate în jur, cu sau fără atenție la detalii. Deodată, mii de gânduri mă cuprind rapid, fără pic de milă, neavând timp pentru a decide căruia să îi ofer mai multă importanță. Nu știu pe care să-l dezvolt inițial. Totuși, aleg să mă detașez pentru o perioadă de avalanșa de idei și întrebări apărute de nicăieri, reușind să îmi limpezesc mintea. Spuneam ceva de o mulțime, iar un gând revine și nu îi rezist (mai bine spus, aleg să nu îi rezist de dragul cercetării în

amănunt): faptul că fiecare om duce o luptă amară cu gândurile, poartă în spate o poveste unică și, chiar dacă avem în fața noastră o pereche de gemeni identici, tot am observa mici diferențe prezente în caracter sau chiar în înfățișare. Devine dubios. Acele mici diferențe pentru ei poate nesemnificative oferă culoare firului narativ ce le aparține, o culoare fără de seamăn. Asta mă face uneori să mă gândesc la unicitatea Creației. Faptul că suntem atât de diferiți unul față de celălalt ne aseamănă cel mai mult. A naibii contemplație. Aș putea să descos o idee ore în șir, fără pauză, asta doar dacă nu bate la ușă altă idee. Cum se întâmplă și acum.

Locuiesc în Dobrogea. Aici m-am născut, dar ceva anume mă macină. Observ lucruri legate de înfățișare și am un sentiment ciudat. Acum înțeleg de ce, când eram copil, observam privirile celorlalți copii de la școală și credeam că ceva era în neregulă cu mine. Am aflat prin vorbe prefăcute în pietre că am rădăcini și din alte locuri, iar acum nu înțeleg de ce simt un dor imens pentru niște spații pe care nu le cunosc, dar se presupune că de acolo provin. Și totuși, nu simțeam că aparțin.

Nu am știut de unde să încep să culeg informații referitoare la originile mele. Tatăl meu nu știe prea multe despre acest subiect, mama nici atât. Această „dramă” s-a agățat de capul meu ca o psihoză pentru câțiva ani buni. Aveam nevoie să știu, de parcă deslușirea acestui mister mi-ar fi rezolvat toate problemele, însă nu aveam prea multe persoane în jur care să îmi ofere această satisfacție. O aveam doar pe mamaie. Eram doar o copilă și aveam nevoie de ascultare și de validarea familiei, altfel urma să ajung în pragul adolescenței cu anumite probleme de comportament și dificultăți în spovedanie. În jurul vârstei de patru ani am început să observ că părinților mei le era greu. Mama își rupea spatele muncind de dimineață până seara în restaurante, iar taică-meu era prezent la datorie înaintând în grade militare. Așadar, erau obosiți, cu griji și nervi, încât nu prea acordau atenție vorbelor unui copil hiperactiv. Bunica, femeie bătrână și bolnavă, era în preajmă zilnic,

locuind sub același acoperiș alături de mine, sora mea și părinții noștri. Eram constant sub supravegherea ei, așteptam cu nerăbdare momentele în care îmi spunea povești din tinerețea sa. Nu sunt sigură dacă doar mi se pare, dar cu fiecare întâmplare povestită rămâneam fascinată. În ochii mei de copil sticlea uimirea plantată de fiecare eveniment retrăit prin vorbele ei. Acum realizez că expresia pe care o puteam citi pe fața ei ce îmi părea dor de tinerețile și de patimile sale era doar regretul ascuns după o viață plină de chin. S-a născut într-o zi de iulie, în '39 și a crescut pe timpul regimului comunist, în România. Multe lucruri le știu mai mult din auzite, căci era imposibil ca vorba să nu ajungă și la mine. Încă rămân surprinsă de acest fapt. Orice s-ar întâmpla cu vreo rudă apropiată sau din a șaptea spiță este aproape imposibil ca eu să nu aflu ultima. Asta poate pentru că nu simt și chiar dacă aș face-o, nu sunt apropiată mai de nimeni din neam, dar nici nu vreau.

Spuneam ceva despre privirile pe care le observam la școală. Nu o spun pentru că ar fi existat diferențe semnificative între mine și ceilalți copii, însă nu pot înțelege cum răutatea adulților poate împinge un copil să pună etichete și să-i urască pe cei care nu sunt ca ei. Mă simțeam pusă la zid. Acest lucru mi-a stârnit curiozitatea și voiam să aflu de ce eram privită așa de ceilalți copii. Astfel, discuțiile cu bătrâna mi-au revelat originile. Casa mea e și aici, și în Caucaz, dar și în India, cu foarte mult timp în urmă. Teoretic româncă, cu rădăcini armenești și rome. Practic, am genocidul în sânge, iar tragedia este inevitabilă. Bunica mă iubea oricum.

Am încercat să cunosc mai bine aceste culturi, să învăț limbile și tradițiile, istoria și geografia lor. Cu cât aflu mai multe, cu atât mă simt mai aproape de casă. Cu atât mă cunosc mai bine. Totuși, nu pot să nu observ anumite prejudecăți din această cauză. Aud des că nu ar trebui să mă consider străină, căci nu am cunoscut niciodată acele locuri și aici m-am născut. Cunoașterea lor îmi oferă alinare, un sentiment de apartenență.

Fumul de țigară se întâlnește pe terasă cu mirosul pământului proaspăt udat al florilor și cu aburul cald al ceștilor de cafea. Aici a fumat bunica. Aici au fumat toți. Aici fumez și eu, acum. Singura diferență e că în prezent, fumez singură sau alături de ai mei, căci doar noi am rămas. Uneori mă gândesc să îi mai fac o vizită bunicii mele. Mi se face dor de ea, așa că plec de acasă, cumpăr niște flori și abia aștept să îi vorbesc. Mă duc unde stă întinsă, în sfârșit liniștită. Îi povestesc mult și aștept să îmi răspundă. Vreau să o îmbrățișez, așa că fac un pas către ea și o cuprind strâns în brațe, gândindu-mă la căldura pe care am simțit-o de fiecare dată când mă ținea în brațele ei muncite. Mă trezesc că în fața mea stă doar o bucată mare de marmură pe care este scris numele ei.

După pierderea ei am rămas cu gândul că ar fi atât de ușor dacă toți am afla cine suntem doar privind în oglindă. Poate văd totul greșit, și acest dor este menit să mă facă să merg înainte, chiar și dacă nu știu în totalitate cum au ajuns bunicii mei aici. Totuși, nu sunt singura persoană de aici care duce această „povară". Suntem mulți. Dorul ăsta este parșiv. Simțeam că aveam plumb în ochi și-n inimă, trăsături făcute hartă, și credeam că, dacă voi obține un răspuns, voi și afla unde e „acasă". Aici e! Eu sunt. Cunoașterea mă aduce acasă. Am ajuns la paroxismul disperării, dar acum știu că scopul acestei drame este de a accepta faptul că uneori suntem forțați să ne croim destinul departe de tot ce n-am știut că suntem.

Ipolit Strâmbu, „Fetiță cusând” – Muzeul de Artă Constanța

Haine și planuri haine

– Și de cât timp zici că te ocupi cu asta?
– De zece ani, Măria Ta.
– O vreme îndelungată.
– Cu siguranță! Însă experiența este necesară pentru a crea veșminte pentru curtea regală.
– Mâna maestrului se reflectă adeseori mai pronunțat decât mâna timpului.

– Absolut! Vă asigur că mâna aceasta este instruită de mâna tatălui meu, croitor precum tatăl său la rândul lui, toți la curtea regală. Îmbrăcămintea Măriei Sale este pe mâini bune și nu trebuie să își facă griji în privința evenimentului.

– Dar cu ce altceva te ocupi, pe lângă croitorie, domnule...?

– Avicenna. Croitoria îmi luminează zilele, nopțile, mai ales în prezența unui om distins ca Măria Sa. Însă pot spune că mereu am avut o pasiune pentru botanică.

– Și îți consideri cunoștințele în lumea plantelor egale în măsură cu talentul pentru croitorie?
– Da, cred.

– Un răspuns concret este de așteptat de la un student pregătit, mai ales în domenii ce implică viețile altora. Anumite evenimente au dus la reforme în consiliul regal și există nevoia de medici sau savanți.

– Aș fi onorat.
– Dialogul îl vei continua cu majordomul, până atunci revino la sarcina curentă. Mostrele, te rog.
– Cu siguranță. Imediat, Măria Ta.
– Pauză deja?
– Nu, am nevoie de materiale.
– Am înțeles. Cum ți se pare familia regală?

– „Excelența Sa" nu și-a făcut încă apariția, dar nu pot spune că mă plâng. Tânărul nu pare însă de sânge regal.

– Greu să crezi că cineva îl poate egala pe barbar.

– E complicat. În comparație cu tatăl său, tânărul e mai docil. Nu e impulsiv și pare să fie deschis la vorbă. Aproape că îmi pare rău pentru el.

– Și?

– Deși e o gură proaspătă de aer, e necesar să rămânem atenți. Studiile mele continuă, planul rămâne în picioare deoarece nu vreau să permit încă un lider impertinent pe tron.

– De acord, doar să îmi lași o listă cu plantele de care ai nevoie.
Acum du-te, să nu bănuiască ceva.
– Acestea sunt cele mai frumoase materiale din tot regatul, Măria Ta!
– Hmm... mătasea mov cu broderie aurie pare interesantă.

– O alegere perfectă! Măria Sa dovedește un gust rafinat în privința veșmintelor. Este chiar țesătura folosită la încoronarea Excelenței Sale, tatăl dumneavoastră.

– Destul! Tata și-a încheiat ultima bătălie. Termină cu țoalele astea și comparațiile impertinente. De astăzi, Excelent sunt doar eu.

– Un ceai de plante, Măria Ta?

ȘCOALA

Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Mihail Kogălniceanu

prof. coord. Anca Alexandru

Emma-Sorina Stanciu *clasa a VI-a*

Alexandru Ciucurencu, „Fată cu chitară” – Muzeul de Artă Constanța

Emoție

Sub cerul de bumbac
Și florile de măr
Se odihnește fata
În liniștea surdă.

Părul castaniu-miere
Veghează ochii – catifea dulce,
Stare de muzică nouă...

Bogdan-Antonio Dimaca *clasa a VI-a*

Nicolae Tonitza, „Toamna” – Muzeul de Artă Constanța

Peisaj de toamnă

Un gard stâncos, imens,
Închide tărâmul de pace departe de lume,
Și liniștea fragilă rămâne tăcută.
Pe cerul zgribulit, tăieturi adânci
Lasă cicatrici albe, de muzică oblică.
Totuși... verdele moare încet.

Georgiana Nucu *clasa a VIII-a*

Micaela Eleutheriade, „Căsuță la mare (Balcic)" – Muzeul de Artă Constanța

Harta către amintirile pierdute

Nu credeam că o simplă cutie de lemn îmi poate schimba viața. Cele ce urmează vor părea de necrezut, însă vă rog să mă însoțiți până la final în această aventură.

Bunicul meu a fost un om simplu, dar plin de viață. Îi plăcea să îmi povestească peripețiile prin care trecuse pe vremea când era marinar. Avea un stil aparte de a povesti și reușea mereu să îmi aducă zâmbetul pe buze. Vara aceasta am decis să petrec câteva zile în casa bunicilor mei și acesta avea să fie începutul unei călătorii de neuitat...

Într-o dimineață, am răscolit podul în căutarea unor fotografii și am observat un cufăr din lemn. Pe capac era gravat un desen reprezentând o corabie. Curioasă, am deschis cutia, nerăbdătoare să aflu ce se ascundea înăuntru. Spre surprinderea mea, cutia

adăpostea o scrisoare, o busolă, o scoică sidefie și o hartă. O mulțime de întrebări mi-au năpădit mintea, însă scrisoarea a reușit să-mi limpezească gândurile. Bunicul meu și-a petrecut toată viața căutând o insulă magică. Se zvonea că acolo ți se poate îndeplini orice dorință. Această legendă pare desprinsă dintr-un basm, dar ceva îl făcea pe bunicul meu să creadă. În fiecare zi pleca pe mare și se ghida folosind busola, sperând că un alai magic i se va ivi în față. Își dorea să o vindece pe bunica mea, care și-a pierdut memoria în urmă cu câțiva ani. Am decis să continui căutarea, indiferent cât de fantastic sună cele aflate.

În următoarea zi, am făcut rost de o barcă și am pornit la drum, fără să stau prea mult pe gânduri. Harta îmi era călăuză pe tărâmul apelor, iar busola era condeiul meu în scrierea acestei aventuri. Primele zile ale călătoriei au fost liniștite. Valurile se rostogoleau domol, iar pescărușii ne acompaniau. În a treia seară, totul s-a schimbat. Stelele au început să pălească, iar acul busolei se învârtea în cerc cu repeziciune. Deodată, o lumină albăstruie a străbătut apa, dezvăluind conturul unui drum strălucitor. O forță necunoscută a început să cârmuiască barca, urmărind poteca. M-am lăsat condusă de valuri, până când în zare am observat un tărâm fermecător. Copacii aveau frunze argintii, iar florile își schimbau culoarea la fiecare adiere de vânt. Am coborât de pe vas și am pornit cu pași timizi pe insulă. Am ajuns în fața primului obstacol: un pod de cristal. La mijlocul acestuia se afla o inscripție: „Doar cel care cunoaște adevărata valoare a unei amintiri poate trece mai departe.” Am pășit cu teamă pe prima treaptă, însă podul a început să se destrame.

Ce puteam să fac? Am scos scoica sidefie din buzunar și am privit-o plină de speranță, iar din interiorul ei s-a auzit pentru o clipă râsul bunicii. Podul a strălucit din nou, refăcându-se sub ochii mei. În cele din urmă, am ajuns într-o poiană în mijlocul căreia se revărsa o cascadă cu apă limpede, strălucind în lumina soarelui. Am umplut cu grijă o sticluță pe care o purtam în rucsac. Eram convinsă că apa

aceea ascundea puteri miraculoase și că era singura mea șansă de a îndeplini dorința bunicului.

Într-un final, am pornit înapoi spre casă. După o călătorie lungă, am zărit în sfârșit țărmul. Am alergat spre casa bunicilor, cu sticluța strânsă la piept. Bunica se afla în grădină, așezată pe banca ei preferată. M-am apropiat emoționată și i-am întins apa, povestindu-i în grabă despre călătoria mea. A sorbit câteva înghițituri, ochii i s-au luminat, iar privirea i s-a oprit asupra scoicii din mâna mea:

– Scoica noastră... Din vara aceea, de demult...

Bunica nu și-a recăpătat în întregime memoria, dar și-a amintit de bunicul și de iubirea lor. Atunci am înțeles că adevărata comoară a insulei nu era o dorință împlinită, ci puterea de a readuce la viață clipele pe care le credeam pierdute.

Maria-Cătălina Grupa *clasa a XII-a*

Francisc Șirato, „Portret de femeie” – Muzeul de Artă Constanța

Portret

Ești ca părul înțesat de alge intergalactice,
candelabrul inimii mele
dintr-o clădire părăsită,
acoperită cu o plapumă de fum,
cu miros de șindrilă mucegăită.
Colivii goale și păsări pe fire de înaltă tensiune,
broaște săritoare pe șosele cu intersecții aglomerate,
tu preferi să fii orbită de libertate
într-un loc primejdios,
decât închisă într-un pahar galben strident,
îmbibat de chiștoace la ore târzii.

Elena-Ștefania Olteanu *clasa a XII-a*

Corneliu Baba, „Autoportret” – Muzeul de Artă Constanța

Suflet de smoală

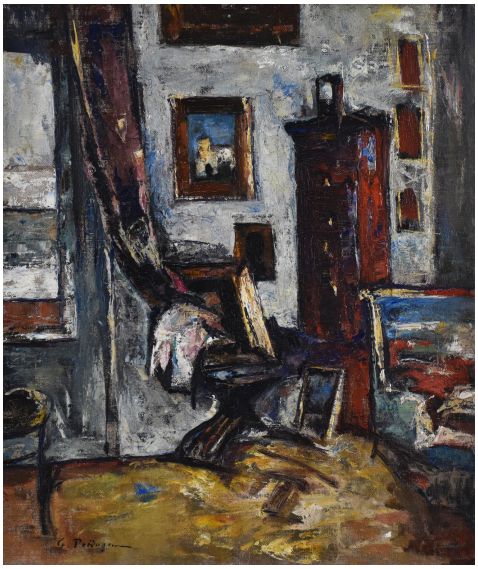
Simt greutatea cerului aluminiu,
macul sângeriu ofilit încet,
și înecat mă simt de oxigenul translucid.
Viorile bocesc în surdul ecou al tăciunelui
o notă de „fa”, una de „sol”.
Electrice fire străpung văzduhul,
iluzie gazoasă topește oasele ființei,
Iubire, Dor și Teamă.

ȘCOALA

Liceul Tehnologic Cogealac – structura Școala Gimnazială Râmnicu de Jos

prof. coord. Ecaterina Donea

Daria Elena Achiței *clasa a VII-a*

Gheorghe Petrașcu, „Interior” – Muzeul de Artă Constanța

Ramă

Pe un perete, înrămate
stau tablouri minunate.
Unul marea o cuprinde,
Altul câmpul îl întinde.

În primul, valurile dansează,
iar pescărușii ușor planează
de-a lungul apei.
Discul de aur dintr-un colț zâmbește
și poarta depărtării o deschide
pentru-o poveste fermecătoare.

Celălalt, e-o poezie
cu flori, verdeață într-o câmpie.

Cerul-o cicoare de mai
te poartă într-un basm
cum altul nu-i.

Două tablouri într-o galerie
Te-ncarcă cu frumos și cu bucurie.
Privind la aceste picturi
călătorim fără hotar prin minuni.

Alexia-Maria Păduroiu *clasa a VII-a*

Ion Andreescu, „Margine de sat în amurg” – Muzeul de Artă Constanța

Când luminile se sting

– Alexia! Alexia!! Ce faci? Unde ești?

Unde putea să fie, micuța de 8 ani, care iubea cu patimă dansul, decât în fața oglinzii și visându-se pe o scenă, aplaudată cu frenezie de public.

– Alexia! Alexia!! vocea mamei suna parcă mai imperativă de data aceasta. A deschis ușa.

– Aici erai, balerină mică. Am o surpriză pentru tine.

Fetița așteaptă tăcută. Poate e păpușa pe care a văzut-o de dimineață în vitrină, când se întorceau de la cumpărături. Mama a fost un timp plecată, fără să o anunțe.

– Te-am înscris la cursurile de dans. Mereu dansezi prin casă, uneori și când trebuie să mergem undeva, pașii tăi sunt de dans. Tu valsezi, nu pășești, îi spune mama, aruncându-i un zâmbet strengăresc. Azi după-amiază ești programată pentru probă.

– Chiar m-ai înscris? Chiar o să merg la o școală de dans? E chiar wow!

După discuția cu mama, micuța nu mai putea face nimic. Arunca des ochii pe cadranul ceasului. Apoi...

Când a pășit în sala de dans, nu-i venea să creadă. Bine că erau atâtea oglinzi în care își vedea chipul. Da, era adevărat!

Sub privirea coregrafei, a început să facă mișcări, așa cum simțea muzica lentă care se auzea în sală. Parcă plutea. Deodată, ritmul s-a schimbat, a devenit un torent, iar fetița a știut că trebuie să se dezlănțuie. Apoi, muzica s-a oprit. Doamna a privit-o cu mai multă blândețe, însă nu i-a spus niciun cuvânt. Din discuția pe care aceasta a avut-o cu mama, copila a reținut o replică: Are potențial. Ați luat o decizie bună aducând-o aici.

Din acea zi, viața Alexiei a fost cu totul și cu totul alta. Orele în sala de dans erau cu adevărat prețioase. De câte ori exersa, fetița se vedea pe o mare scenă. Când se mai împiedica, își spunea că o floare aruncată din public a fost motivul. Se ridica și avea grijă să evite florile căzute în jurul ei. Într-o zi, când voi fi mare, voi dansa pe o scenă importantă. Atunci chiar vor fi flori; flori multe primite în buchete, după spectacol. Lucra cu dăruire, cu zel.

Într-o zi, doamna coregraf a intrat în sală și a anunțat:

– Din acest moment, lucrăm pentru prezentare solo. Fiecare dintre voi va avea un număr individual de dans, pentru concurs.

Concurs? Scena? Public? Micuța Alexia nu se aștepta. Cum să danseze, așa ca în fața oglinzii, când era singură? Nu știa ce simte: bucurie, teamă, nesiguranță. Un gând a pus stăpânire pe ea. Trebuie să sar peste flori. Și a început să se antreneze. Mai mult. Mai des.

Ziua concursului a sosit. Ce agitație! Ce vânzoleală! Câți concurenți! Alexia știa fiecare balans al mâinii, fiecare aplecare, fiecare salt din numărul ei pentru fiecare acord al melodiei. De ce simțea tremurul acesta în tot corpul?

Este anunțată de prezentator și muzica pornește. Calcă cu stângăcie pe scenă, dar aude din sală:

– Ai grijă la flori! Poți! Dansează cu inima! Nu trebuie să fii perfectă, ca să mă faci fericită! Era vocea mamei.

Muzica începe. Dansează. Plutește. Zboară. Și apare de undeva o floare. O evită și plutește iar. Muzica tace și din sală se aude un ropot de aplauze.

– Te-ai împiedicat! Ha! Nu ești așa de bună cum te laudă toți. O să pierzi. Ce, crezi că juriul e orb?

Alexia rămâne împietrită. Cea care i-a spus aceste cuvinte este chiar prietena ei. Dacă are dreptate? Își reținea cu greu plânsul. Nu putea să audă încurajările coregrafei, nici vorbele blânde ale mamei. Înțelegea că a greșit. Nu mai putea urmări numărul prietenei ei și nici dansul altor concurenți. Se vedea doar pe sine greșind dansul.

A sosit și momentul premierii. Ca prin vis, micuța aude:
– Locul I și calificarea la faza internațională ce se va desfășura la Paris sunt obținute de Alexia P.
Este îmbrățișată și apoi pe scenă de către coregrafă. Ce se întâmplă? A câștigat?

Luminile se sting una câte una, apoi se aprind brusc, iar ei îi este întins trofeul. Da, este câștigătoare! S-a uitat la trofeul primit. Era frumos, dar știa că adevărata ei comoară nu putea fi așezată pe un raft. Dansul i-a oferit mai mult decât își imaginase. Când luminile se sting, abia atunci se descoperă lumina pe care o porți în tine tot timpul.

Despre proiect

Pe 12 noiembrie 2026, Sala Mare a Muzeului de Artă Constanța a găzduit prima Gală a proiectului MENTORAT PENTRU LECTURĂ – Rețeaua profesorilor și liceenilor creativi (www.reteauacreativa.ro), organizat de Asociația OPERA SCRISĂ.RO, în parteneriat cu Muzeul de Artă Constanța, cu sprijinul financiar al Administrației Fondului Cultural Național. Cei 31 de elevi din Constanța, Corbu, Năvodari, Mihail Kogălniceanu și Râmnicu de Jos (comuna Cogealac), de la clasa a V-a până la clasa a XII-a, au fost premiați în cadrul unui show de poezie și blues, cu invitații Bogdan Ghiu, poet, eseist și traducător constănțean, și Andrei Novac, poet și manager cultural, alături de trupa Mike Godoroja & Blue Spirit. Amfitrion a fost scriitorul Dan Mircea Cipariu.

Pe scena Galei au citit Antonia-Gabriela Ciovînă (Corbu), Alexandra Cristea (Năvodari), Maria-Cătălina Grupa (Mihail Kogălniceanu), Daria Elena Achiței (Râmnicu de Jos) și Sabina Mocanu (Constanța).

„Acest proiect împlinește un vis al lui Florin Iaru și anume de a crea o rețea de profesori și liceeni creativi în România. Timp de trei luni am avut norocul să antrenăm 10 profesoare din București și județul Constanța care iubesc și imaginația și imaginarul elevilor lor, dar și literatura română contemporană.”

Dan Mircea Cipariu, președintele Asociației OPERA SCRISĂ.RO

Textele din această publicație s-au născut pe 10 octombrie 2026, când Muzeul de Artă Constanța, condus de artista vizuală Lelia Rus-Pîrvan, a devenit pentru câteva ore atelier de scriere. Sesiunea curatorială și de scriere creativă „Ekphrasis dobrogean” a fost coordonată de scriitorii Dan Mircea Cipariu și Florin Iaru, alături de curatoarea Ana Daniela Sultana, de artista vizuală și muzeografa Smaranda Tulea și de cele cinci profesoare din județ. După un tur al

muzeului, elevii au ales câte o lucrare – multe dintre ele reprezentative pentru multietnismul dobrogean – și au căutat în ea începutul unei povești sau al unui poem.

MENTORAT PENTRU LECTURĂ s-a desfășurat între 1 septembrie și 30 noiembrie 2026, în București și în județul Constanța. Proiectul a pornit pe 14 septembrie cu programul de formare condus de Dan Mircea Cipariu și Florin Iaru pentru zece profesoare de limba și literatura română – cinci din București și cinci din județul Constanța. Au urmat 30 de ateliere de scriere creativă în școli, cu aproximativ 200 de adolescenți, lecturi publice cu scriitorii Ana Maria Sandu, Vasile Ernu și Cosmin Perța și două Gale de premiere, la Constanța și la București.

MENTORAT PENTRU LECTURĂ. Ekphrasis dobrogean

Publicație electronică · 2026

Coordonatori: Dan Mircea Cipariu, Florin Iaru

Profesoare coordonatoare: dr. Daniela-Maria Varvara (Școala Gimnazială „Gheorghe Lazăr”, Corbu); Marinela Oprea (Liceul Teoretic „George Călinescu”, Constanța); Cristina Vasile (Liceul Tehnologic „Lazăr Edeleanu”, Năvodari); Anca Alexandru (Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Mihail Kogălniceanu); Ecaterina Donea (Liceul Tehnologic Cogealac – structura Școala Gimnazială Râmnicu de Jos)

Coperta: Marius Bunescu, „Țărmuri dobrogene”

Fotografii: Muzeul de Artă Constanța

Organizator: Asociația OPERA SCRISĂ.RO
Partener: Muzeul de Artă Constanța
Parteneri media: Radio România Cultural, AgențiadeCarte.ro

www.reteauacreativa.ro

PROIECT CO-FINANȚAT DE:

Proiectul cultural MENTORAT PENTRU LECTURĂ este cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național. Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția Administrației Fondului Cultural Național. AFCN nu este responsabilă de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.